Sunnerstaminnen

Nedtecknade i februari 2012 av Kristina Uthammar Lundquist som inlaga under ”Berättelser” på hemsida sunnersta.me.

Jag heter Kristina Uthammar Lundquist och är född 1939. Jag har bott vid Svankärrsvägen 21 i Sunnersta (från början Graneberg) sedan 1943, fram till 1968 som sommarboende och från och med 1969 året runt.

Min mamma var sjuksköterska och pappa skötare, båda två på Ulleråker. Där hände att man köpte lotter i lag med kolleger och tack vare en större vinst vid ett tillfälle köpte mina föräldrar i april 1943 en tomt i Graneberg. Fastigheten med nuvarande beteckning Sunnersta 105:4 är ursprungligen avstyckad från Ultuna 1^{2}. Denna avsöndring skedde 1942 och ägare till stamfastigheten var Spårvägs Aktiebolaget Upsala-Mälaren. Tomten ligger vid Svankärrs-vägen mellan Rosenvägen och Videvägen, arealen var 0,1506 hektar och dess första egna beteckning blev Ultuna 1^{169}. Den nye ägaren hette Gösta Norling och det var han som sålde tomten till mina föräldrar. I köpeavtalet står det: ”*Säljaren överlåter med full äganderätt den honom tillhöriga fastigheten Ultuna 1^{169}, bestående av en obebyggd tomt å Granebergs-området i Bondkyrko socken för en överenskommen köpeskilling av Ettusenfyrahundrafemtio (1450) kronor.*” Kvadratmeterpriset var alltså hela 96 öre på den tiden. På denna tomt byggde pappa en sommarstuga som kom att nyttjas fram till och med 1968. Fastigheten fick på 1960-talet den nya stadsägobeteckningen stg 3502.

Det här var mitt under kriget och mamma var krigsplacerad på sjukhuset och pappa var tre perioder inkallad eller arbetade annars. Barntillsyn fanns inte så det löstes på så sätt att en arbetade natt och en dag och så bytte man ibland. Det känns ofattbart att det fanns någon tid kvar att bygga vår sommarstuga. Någon gång fick han hjälp av patienter med så kallad frigång som var glada att få

komma utanför sjukhuset ett tag. Det var brist på allting under kriget så han raggade begagnat var han kom åt och ibland var det till att ta minsta ungen på pakethållaren och en cementsäck på ramen och sedan dra cykeln från Uppsala ut till bygget. Men ett litet hus blev det och en fin trädgård till slut och sommarloven var räddade. Samtidigt med oss byggdes några andra sommarstugor utefter Rosenvägen, en brunn borrades och en vattenförening bildades. Det var som att bo på landet. Lantbrukaren och åkaren Gustavsson (”Pysen”) i närheten av Kohagen brukade jord vid Rosenvägen (Granebergsgärdet) bakom vårt hus och vid Svankärret där det fanns en bäck, en lada med hö att leka i och en inhägnad branddamm.

Vid Svankärrsvägen låg också Svennbecks stora handelsträdgård och mitt emot oss bodde Karl Öhman med hustru Signe permanent. Han var före detta lantbrukare och hade förutom huset de bodde i också ett par andra fastigheter i Sunnersta som han hyrde ut. Framför hans högt belägna hus på Svankärrsvägen 20 fanns från början ett berg av stora vassa sprängstenar. Dom murade han senare ensam två stora terrasser av och en lång trappa från vägen. Huset såldes senare till en annan före detta lantbrukare, Gustav Robert Moberg med fru Märta. Bredvid deras tomt hade specerihandlare Nils Rapp sin sommarstuga. Rapps hade en affär vid Vaksala torg inne i Uppsala. På andra sidan Rosenvägen låg ett av Öhmans hus med adress Rosenvägen 13, det hyrdes av kommunen. Där bodde en familj med många barn. Det huset såldes i slutet av 60-talet till familjen Gunnar Beijer. Vid Svankärrsvägen 26 finns ett funkishus som tidigare beboddes av familjen Gösta Norling. Det huset såldes senare till familjen Nils Rehn. Den fastigheten har likt många andra tomter i Sunnersta blivit delad.

Det fanns barn i nästan varje hus så det saknades inte lekkamrater. Bland annat nere på Dalbovägen 27, där bodde på somrarna lekkamraten Bengt ”Becke” Söderberg, vår barndoms Bombi Bitt, som med alla sina äventyrliga påhitt gjorde våra sommarlov till äventyr. På den här tiden var det 48 timmars arbetsvecka och mamma och pappa arbetade heltid. De bollade och jämkade med sina arbetstider för att ta hand om min bror och mig, men roa sig fick man göra själv och vår frihet var så gott som total. Vi flängde runt på våra cyklar, badade och byggde tveksamt sjödugliga farkoster av ”masonite” och brädor som vi kajkade runt i, men på den här tiden hade vi varken hört talas om cykelhjälmar eller flytvästar.

Vid Ekolns Segelklubb nere vid Skarholmen hade man ännu inte fyllt ut marken, utan båtklubben låg fortfarande som på en liten ö. Där växte höga träd som vi byggde kojor i av gamla brädor som vi hittade. Det var aldrig någon som protesterade eller körde iväg oss och

jag är än idag mycket förvånad över det. Nere vid Skarholmen huserade också ”Uppsalas största redare”, båtuthyraren Johan Ferdinand Ländell född 1891 i Dalarna. Han startade uthyrningen i början av 30-talet och höll igång i många år. Han hade många båtar och min bror Bo och kamraten ”Becke” Söderberg brukade ibland hjälpa honom att leta efter och föra tillbaka de båtar som övergivits i vassarna när den som hyrt inte orkat ro tillbaka. För det besväret fick de låna hans kanadensare och ibland dela hans fikastunder och då kunde det hända att han berättade om sina öden och äventyr. Bland annat berättade han en gång att han som ung mönstrat på ett fartyg i Gävle. Det bar sig inte bättre än att han på väg ner till Gotland blivit ohyggligt sjösjuk och funnit att han nog inte passade som sjöman. Han rymde då och lyckades ta sig till Uppsala. Där blev han emellertid tagen av polisen för ”brott mot sjölagen” och fick i sällskap med en poliskonstapel vänta på tågstationen iförd både hand- och fotfängsel.

År 1969 övertog min make Stig och jag stadsägan 3502 (numera Sunnersta Su 105:4) av mina föräldrar. Den lilla stugan revs och vi lät bygga det hus som står där idag. Jag arbetade då på Nyckelhus så vi fick ett mycket förmånligt pris på ett av Stig specialritat hus. År 2000 styckade vi mot Videvägen av en bit av tomten där vår äldste son sedan byggde ett hus för sig och sin familj.

Kristina Uthammar Lundquist

Båtuthyrare Ländells skylt vid gamla vägen i Vårdsätra.